

॥ १२ ॥ ताक्ष्यः वृक्षस्य कथं पस्यापत्यं ॥ १३ ॥ स्यादयमित्यंगुल्यानिर्दिशति ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ हेतुयोगः मुक्तिसंबन्धः समासः संक्षेपस्ताभ्यामिति पंचम्यर्थतसिः सत्यमेवाभिजानीमइत्यादिना सत्यादीनि मृत्युजयसाधनान्युच्यन्ते ॥ १८ ॥ यदि तिब्राह्मणनिर्दिश्याः स्तुतिपराश्च स्मइत्यर्थः ॥ १९ ॥ भृत्यान्भार्यादीन् अग्रशनेन अशनादधिकेन दानमानादिना ॥ २० ॥ पुण्यदेशः गंगातीरादिः तेजस्विनां योगसिद्धानां देशः सामीप्यं तत्संगादित्यर्थः ॥ २१ ॥ एतद्वैदिति यौष्माकीणं हृत्यादोषमपि संलापमात्राद्वयं हंतुं समर्थाः स्मइत्यर्थः ॥ २२ ॥ २३ ॥ इत्यारण्यके प० नै० भा० चतुरशीत्यधिकशते तु तत्सर्वमखिलमाख्यायास्मै यथातथं ॥ नापश्यंस्तमृषितत्रगता सुते समागताः ॥ १२ ॥ अन्वेषमाणाः सर्वाडाः स्वप्नवद्गतचेतनाः ॥ तानब्रवीत्तत्र मुनिस्ताक्ष्यः परपुरंजयः ॥ १३ ॥ स्यादयं ब्राह्मणः सोऽथ युष्माभिर्यो विनाशितः ॥ पुत्रोऽप्ययं मम नृपास्तपो बलसमन्वितः ॥ १४ ॥ ते च दृष्ट्वैव तमृषिं विस्मयं परमंगताः ॥ महदाश्चर्यमिति वैते ब्रुवाणामहीपते ॥ १५ ॥ मृतोऽप्ययमुपानीतः कथं जीवितमाप्तवान् ॥ किमेतत्तपसोर्वीर्येनायं जीवितः पुनः ॥ १६ ॥ श्रोतुमिच्छामहे विप्रयदि श्रोतव्यमित्युत ॥ सतानुवाचनास्माकं मृत्युः प्रभवते नृपाः ॥ १७ ॥ कारणं वः प्रवक्ष्यामि हेतुयोगसमासतः ॥ सत्यमेवाभिजानीमो नानृते कुर्महे मनः ॥ स्वधर्ममनुतिष्ठामस्तस्मान्मृत्युभयं ननः ॥ १८ ॥ यद्ब्राह्मणानां कुशलं तदेपां कथयामहे ॥ नैषां दुश्चरितं ब्रूमस्तस्मान्मृत्युभयं ननः ॥ १९ ॥ अतिथी न नृपानेन भृत्या न त्यशनेन च ॥ संभोज्य शेषमश्रीमस्तस्मान्मृत्युभयं ननः ॥ २० ॥ द्वां तादांताः क्षमाशीलास्तीर्थदानपरायणाः ॥ पुण्यदेशनिवासाच्च तस्मान्मृत्युभयं ननः ॥ ते जस्विदेशवासाच्च तस्मान्मृत्युभयं ननः ॥ २१ ॥ एतद्वैलेशमात्रं वः समाख्यातं विमत्सराः ॥ गच्छध्वं संहिताः सर्वे न पापाद्भयमस्ति वः ॥ २२ ॥ एवमास्त्विति ते सर्वे धिकशततमोऽध्यायः ॥ १८४ ॥ ॥ १९ ॥ मार्कण्डेय उवाच भूय एव महाभाग्यं ब्राह्मणानां निबोध मे ॥ वैन्यो नामेहराजर्षिरश्वमेधा यदीक्षितः ॥ १ ॥ तमत्रिगंतुमारे भवेत्तार्थमिति नः श्रुतं ॥ भूयार्थानां नुरुध्यत्स धर्मव्यक्तिनिर्देशनात् ॥ २ ॥ सविचित्यमहातेजा वने मेवान्वरोचयत् ॥ धर्मपत्नीसमाह्वयपुत्रांश्चेदमुवाच ह ॥ ३ ॥ प्राप्स्यामः फलमत्यंतं बहुलं निरुपद्रवं ॥ अरण्यगमनं क्षिप्रं रोचतां वोगुणाधिकं ॥ ४ ॥ ततमोऽध्यायः ॥ १८४ ॥ ॥ १९ ॥ ॥ १९ ॥ मृत्युजयहेतुः पूर्वोक्तः सत्यादिधर्मो विनस्य नानामेव युज्यते न तु गृहस्थानां तिषां दुष्प्रतियह ब्रह्मविद्वेषादिना दोषप्रसक्त्या तादृश धर्मसंभवादित्याशयवान् ध्यायमारजते मूयदिति ॥ १ ॥ सोऽत्रिर्धर्मयूयानां नुरुध्यतः अन्यंतं अर्थार्थी न बभूव कुतः धर्मव्यक्तिर्धर्मस्फुल्लद्वाराऽभिव्यक्तिः फलव्यक्त्या हि धर्मो न स्थितिः अतस्तद्रक्षणार्थेनैच्छदित्यर्थः ॥ २ ॥ वनं गंतुमिति शेषः ॥ ३ ॥ निरुपद्रवं अक्षयं मोक्षाख्यं ॥ ४ ॥